

Dosarul nr. 1ra-2281/2021
1-15151286-01-1ra-24122021

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

21 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Boico Victor, Diaconu Iurie, Catan Liliana, Guzun Ion,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către avocatul Medeleanu Roman în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2021, în cauza penală în privința lui,

Muntean Vladimir xxxxxxxxxxxx, născut la xxxxxxxxxxxx, originar din xxxxxxxxxxxx, domiciliat în xxxxxxxxxxxx.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 13 mai 2015 – 18 ianuarie 2017;

Instanța de apel: 12 mai 2021 – 12 octombrie 2021;

Instanța de recurs: 24 decembrie 2021 – 21 februarie 2022.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, din 18 ianuarie 2021, pronunțată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în conformitate cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, Muntean Vladimir a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal și cu aplicarea art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală i-a fost stabilită pedeapsa de sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani și 6 (șase) luni cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a exercita funcții de răspundere materială pe un termen de 2 (doi) ani.

Termenul executării pedepsei cu închisoare în privința lui Muntean Vladimir al calcula din momentul reținerii.

Acțiunea civilă intentată de către Bacal Ion a fost respinsă.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Muntean Vladimir, la data de 19 ianuarie 2014, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, aflându-se în apartamentul xxxxxxxxxxxx, mun.

Chișinău, prin înșelăciune, prezentându-se ca fiind Cojocaru Vladimir și proprietar al acestui apartament, sub pretextul de a da în chirie apartamentul menționat, a obținut de la Bacal Ion, mijloace bănești în sumă de 300 euro, echivalentul conform ratei oficiale a BNM 5382,81 lei, cu banii respectivi părăsind locul comiterii infracțiunii, cauzând părții vătămate Bacal Ion o daună materială considerabilă în sumă de 5382,81 lei.

Acțiunile lui Muntean Vladimir, au fost încadrate în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Codul penal, după indicii calificativi: „escrocheria”, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către inculpatul Muntean Vladimir prin care a solicitat recalificarea acțiunilor sale din art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, în art. 190 alin. (1) Cod penal și încetarea procesului penal în privința acestuia în legătură cu intervenirea actului de amnistie.

3.1. În motivarea cererii de apel, inculpatul a invocat că:

- a recunoscut vinovăția în comiterea infracțiunii, se căiește sincer de cele comise și a recuperat prejudiciul material, din care considerente consideră oportun recalificarea acțiunilor sale;

- infracțiunea a fost comisă la data de 19 ianuarie 2014, astfel opinează că este posibilă aplicarea față de acesta a prevederilor legii privind amnistia.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, din 12 octombrie 2021 a fost admis apelul inculpatului Muntean Vladimir, casată parțial sentința în latura penală, și pronunțată în această parte, o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează:

Muntean Vladimir a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal și i-a fost stabilită în baza acestei Legi, pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu art.90¹ Cod penal pedeapsa aplicată de 2 ani a fost dispusă a fi executată în felul următor:

- Termenul de 1 (un) an închisoare urmează a fi executat în penitenciar de tip semiînchis.

- Termenul de 1 (un) an a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 1 (un) an.

În rest sentința în partea care se referă la acțiunea civilă, a fost menținută.

4.1 Instanța de apel a stabilit că, prin sentința Judecătorei Chișinău sediul Rîșcani din 18 ianuarie 2017, Muntean Vladimir a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, conform calificativului: escrocheria adică dobândirea ilicită a bunurilor

altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

În continuare a mai constatat, că Muntean Vladimir a comis infracțiunea imputată lui, în baza art.190 alin. (2) lit. c) Cod penal – escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoanei prin înșelăciune și abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile, însă, reiterând Legea nr.179 din 26.07.2018, în vigoare 17.08.2018 calificativul de la lit. c) al art.190 Codul penal "*cu cauzarea de daune în proporții considerabile*" a fost abrogat, prin prisma retroactivității legii penale, prin urmare a considerat necesar a exclude calificativul "*cu cauzarea de daune în proporții considerabile*", din învinuirea imputată lui Muntean Vladimir, iar acțiunilor făptuitorului lea dat o nouă încadrare juridică, motiv pentru care instanța de apel a admis cererea de apel declarată de către inculpat, a casat sentința și a pronunțat o nouă hotărâre.

Cu referire la prevederile art. 10 Cod penal instanța de apel a reținut că, modificările operate sunt aplicabile cazului în speță privindu-l pe Muntean Vladimir și acțiunile inculpatului se încadrează în prevederile art. 190 alin.(1) Cod penal.

Astfel, instanța de apel a constatat că, la data de 19 ianuarie 2014, Muntean Vladimir având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, aflându-se în apartamentul xxxxxx, mun. Chișinău, prin inducerea în eroare, prezentându-se ca fiind Cojocaru Vladimir și proprietar al acestui apartament, sub pretextul de a da în chirie apartamentul menționat, a obținut de la Bacal Ion, mijloace bănești în sumă de 300 euro, echivalentul conform ratei oficiale a BNM 5382,81 lei, cu bani respectivi părăsind locul comiterii infracțiunii, cauzând părții vătămate Bacal Ion o daună materială considerabilă în sumă de 5382,81 lei.

La stabilirea cuantumului pedepsei și, îndeosebi, la individualizarea executării pedepsei instanța de apel ținând cont de prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, de art. 90¹ Cod penal, a considerat necesar ca pedeapsa cu închisoare pe un termen de 2 (ani) ani, stabilită inculpatului Muntean Vladimir să fie executată parțial cu suspendarea executării pedepsei, prin aplicarea art.90¹ Cod penal, și anume pedeapsa de 2 (doi) ani închisoare, urmează a fi executată prin stabilirea unui termen real de executare a pedepsei închisorii de 1 an în penitenciar de tip semiînchis iar cealaltă parte a pedepsei de 1 an a fi suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 1 (un) an. Astfel, stabilirea perioadei de probațiune în mărimea indicată va asigura, un comportament adecvat al inculpatului și va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

Cu referire la argumentul apărării privind aplicarea la caz a legii privind amnistia, instanța de apel a reținut, asupra inaplicabilității în privința inculpatului a prevederilor legii supra, or potrivit art. 10 alin. (1) lit. g) al Legii nr. 210 din 29.07.2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, prevederile art. 1-9 nu se aplică persoanei bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate care a fost condamnată anterior pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, executând în tot sau în parte pedeapsa cu închisoare. Potrivit alin. (2) al art. 10 din Legea menționată supra la aplicarea alin.(1) nu se ține cont de antecedentele penale ale persoanei reabilitate și nici de antecedentele penale stinse în modul stabilit de legislație.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Medeleanu Roman în numele inculpatului, prin care invocând incidența **pct. 6) și 11)** a dispozițiilor alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei în latura penală, rejudecarea cauzei în această parte și pronunțarea unei noi hotărâri, după cum urmează: încetarea procesului penal în privința lui Muntean Vladimir în legătură cu intervenirea actului de amnistie.

5.1 În susținerea recursului avocatul Medeleanu Roman în numele inculpatului invocă:

- instanța de apel neîntemeiat și contrar normelor procedural penale și penale a respins cerința apărării privind aplicarea actului de amnistie în privința inculpatului Muntean Vladimir;

- atât de către prima instanță și instanța de apel a menționat că Muntean Vladimir a fost condamnat prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 02 septembrie 2010, pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. b), e) și f) Cod penal, la pedeapsa cu închisoare cu suspendarea condiționată a pedepsei, și respectiv în momentul comiterii infracțiunii din 19 ianuarie 2014, antecedentul a fost stins, în acest sens consideră că este posibilă aplicarea prevederilor Legii nr. 210.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialelor din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal lărgit conchide că recursul ordinar declarat de către inculpat urmează a fi admis cu casarea deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și

dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 424 alin. (2), Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art.427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Astfel, Colegiul subliniază că instanța de apel, la judecarea cauzei soluționează următoarele chestiuni de drept: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.

Statuând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul penal lărgit, verificând și analizând decizia instanței de apel, constată că instanța de apel la adoptarea soluției nu a respectat întocmai prevederile legale, ignorând exigențele legii procesual-penale în partea motivării hotărârii, or în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Așadar, instanța de recurs ține să menționeze, că potrivit rechizitoriului Muntean Vladimir a fost învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal, cu semnele calificative - *Escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altor persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile* (f.d. 102).

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a constatat vinovăția inculpatului Muntean Vladimir potrivit învinuirii înaintate prin rechizitoriu, soluție care în această parte a fost casată de către instanța de apel.

În acest context, Colegiul penal lărgit remarcă faptul, că instanța de apel, casând sentința primei instanțe a reîncadrat faptele inculpatului Muntean Vladimir potrivit art. 190 Cod penal, în redacția modificărilor operate prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018, în vigoare din 17 august 2018, cu toate că faptele imputate inculpatului Muntean Vladimir au avut loc în perioada **anului 2014**, infracțiunea de escrocherie fiind consumată la 19.01.2014, fiind definită ca „*dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere*”.

Concomitent, din conținutul deciziei rezultă că, instanța de apel la examinarea cauzei, a reținut fapta potrivit calificativelor din redacția nouă a dispoziției art. 190 alin. (1) Cod penal, și anume: „...cu scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare ... cauzându-i părții

vătămate Bacal Ion un prejudiciu material considerabil în sumă de 5382,81 lei (f.d. 224, pct. 15).

În acest context, este evidentă concluzia că instanța de apel, la judecarea cauzei nu a ținut cont că fapta incriminată inculpatului a fost comisă în anul **2014**, adică până la intrarea în vigoare a modificărilor operate la art. 190 Cod penal prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018.

În continuare, instanța de apel, la judecarea cauzei în ordine de apel, urma să țină cont de faptul că prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018, infracțiunea de escrocherie nu a fost de criminalizată, dar a fost concretizată latura obiectivă a acesteia prin modalități alternative de comitere a faptei prejudiciabile, fiind formulate semne calificative ale faptei imputate, care la acel moment (2014) nu erau prevăzute de legea penală.

Colegiul menționează, potrivit art. 8 Cod penal, caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Conform art. 10 Cod penal, legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi. Legea penală care înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv.

Potrivit art. 118 alin. (2) Cod penal, calificarea infracțiunilor în cazul concurenței dintre o parte și un întreg se efectuează în baza normei care cuprinde în întregime toate semnele faptei prejudiciabile săvârșite.

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului deciziei (*pct. 4.1. din decizie*), instanța de apel nu a coroborat învinuirea formulată inculpatului Muntean Vladimir în rechizitoriu, conform căruia ultimul a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal, cu semnele calificative - *Escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altor persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile* (f.d. 102)., cu prescripțiile din art. 8, 10 și 118 alin. (2) Cod penal, sub aspectul că, în cazul în care infracțiunea de escrocherie nu a fost de criminalizată după modificările operate în art. 190 Cod penal prin Legea nr. 179 din 26.07.2018, în vigoare din 17.08.2018, iar redacția nouă a normei în cauză nu înlătură caracterul infracțional al faptei, nu ușurează pedeapsa și nu ameliorează în alt mod situația persoanei ce a comis infracțiunea, adică nu are efect retroactiv, acțiunile făptuitorului urmau a fi încadrate conform legii penale în vigoare la momentul săvârșirii faptei, fiind o normă care cuprinde în întregime toate semnele faptei prejudiciabile săvârșite.

Colegiul penal observă că nu a fost elucidat, în niciun fel, esența elementelor „...inducerea în eroare a unei persoane...”, inclusiv coroborată cu acțiunile infracționale concrete și împrejurările de fapt incriminate inculpatului, “*prin înșelăciune și abuz de încredere*”.

Având în vedere dezideratele expuse, Colegiul penal lărgit atestă că casând sentința primei instanțe în partea laturii penale, iar acțiunilor făptuitorului le-a dat o nouă încadrare juridică calificării infracțiunii potrivit art. 190 alin. (1) Cod penal, instanța de apel nu a argumentat motivele care i-au fundamentat concluzia că acțiunile lui Muntean Vladimir, deși săvârșite sub auspiciile legii vechi, au fost încadrate potrivit conținutului normativ al legii, conform modificărilor operate prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018, în vigoare din 17 august 2018.

Astfel, în motivarea deciziei recurate lipsește constatarea juridică a corespunderii exacte a semnelor faptei prejudiciabile săvârșite de inculpat din învinuirea înaintată inculpatului Muntean Vladimir și încadrate de către organul de urmărire penală potrivit rechizitoriului conform legii penale în vigoare la momentul săvârșirii faptei cu semnele componente de infracțiune prevăzute la art. 190 alin. (1) Cod penal reîncadrate de către instanța de apel potrivit conținutului normativ al legii, conform modificărilor operate prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018, în vigoare din 17 august 2018.

Prin urmare, Colegiul menționează că, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor care l-au declarat.

Rezumând cele consemnate mai sus, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia de a admite recursul declarat, din alte motive decât cele invocate de recurent, cu casarea deciziei contestate, și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, având în vedere că eroarea constatată în prezenta cauză penală nu poate fi corectată de instanța de recurs.

7. În cadrul rejudecării cauzei, instanța de apel urmează să înlăture eroarea menționată, să țină cont de împrejurările expuse care au servit temei de casare a soluției adoptate, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, și în strictă

conformitate cu prevederile art. 417-418 Cod de procedură penală să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

8. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Medeleanu Roman în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2021, în cauza penală în privința lui *Muntean Vladimir xxxxxxxxx* și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la **21 aprilie 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Boico Victor

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion